

Felszámolás, végrehajtás- eljárási különbségek

A felszámolási eljárás általában az adott – érintett - gazdasági társaság (a törvény adós gazdasági társaságnak nevezi, a továbbiakban mi adósként jelezzük) cégjogi élete megszüntetésével, azaz jogalanyisága elvesztésével járó, a székhely szerint illetékes törvényszék által elrendelt, és a felszámolással hivatás szerűen foglalkozó gazdasági társaság (a továbbiakban felszámolóként jelezzük) által lefolytatott, irányított eljárás. Az esetek többségében valóban az eljárás végén megszűnik az adós, az törlésre kerül a cégjegyzékből, de van arra lehetőség, hogy az adós tulajdonosa, vagy tulajdonosai a felszámolási eljárás során egyezséget kössenek a hitelezőkkel, és amennyiben az egyezséget a felszámolási eljárást elrendelő törvényszék jóvá is hagyja, a felszámolási eljárás ezzel megszűnik.

A felszámolási eljárás annyiban hasonlít a végelszámoláshoz, hogy mindkét eljárás járhat az adós megszüntetésével – ámbár a végelszámolási eljárás más jogi személy esetén is, így például alapítvány esetén is

Frissítve: 2020.08.31.

lefolyatható, tehát nem csupán gazdasági társaság élhet ezzel a lehetőséggel -, és mindkét eljárás esetén lehetőség van arra, hogy az adós „megmeneküljön”, azaz az eljárás anélkül szűnjön meg, hogy az adóst törlik a cégjegyzékből, azonban végelszámolást csak az adós kérhet saját maga ellen, a végelszámolási eljárásban az illetékes törvényszék cégbírósága jár el, és úgyszintén az adós dönthet úgy, hogy mégsem folytatja le, fejezi be a végelszámolási eljárást, ezzel szemben a felszámolási eljárást kérheti az adós is, de hitelezője is, és az kizárólag akkor szüntethető meg, ha a hitelezőkkel egyezségkötésre került sor, és azt a felszámolási eljárást lefolytató törvényszék – tehát nem a cégbíróság – jóváhagyja.

I. Ki kérhet felszámolást?

A felszámolási eljárás kezdeményezése megilleti az adóson túlmenően bármelyik hitelezőjét is. Szükséges azonban, hogy a hitelező követelése ebben az esetben lejárt, és az adós által elismert legyen, és az adós azt írásbeli felhívás ellenére se fizesse meg, de a felszólítás kézhezvételéig azt ne is vitassa, vagy jogerős határozatban megállapított fizetési

kötelezettségének a határozat szerinti határidőben ne tegyen eleget, illetve az adós ellen indult végrehajtási eljárás eredménytelen legyen. Speciális a helyzet akkor, ha a felszámolási eljárás kezdeményezését megelőzően az adósnál csődeljárás volt, de az eredménytelen lett – ebben az esetben a bíróság a jogszabály előírásának megfelelően köteles elrendelni a felszámolási eljárást. Ehhez nem kell sem az adós, sem más hitelező kérelme -, illetve ha a csődeljárásban kötött egyezséget, vagy a tárgyalta eljárást megelőző felszámolási eljárásban kötött egyezséget az adós nem teljesíti, mert ebben az esetben a bíróság csupán azt vizsgálja, hogy volt-e egyezés, és az abban megjelölt bármely tartozás határidőben kiegyenlítésre került-e, vagy sem. Úgyszintén speciális helyzetnek minősül, ha a korábban elrendelt végelszámolás időtartama alatt a végelszámoló állapítja azt meg, hogy az adós tartozásai, kötelezettségei meghaladják vagyonát, mert ebben az esetben a végelszámoló köteles kérni a felszámolási eljárás elrendelését, amelyet a bíróság további vizsgálódás nélkül el is rendel.

A felszámolási eljárást a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. sz. Tv. (a továbbiakban Cstv.) rendelkezéseinek megfelelően kell lefolytatni, amely

Frissítve: 2020.08.31.

nagyon szigorú, kogens rendelkezéseket tartalmaz már a felszámolás elrendelésére vonatkozóan is. Kötelezővé teszi a Cstv. a kérelmező részére a jogi képviselőt és előírja, hogy a felszámolási kérelmet mind az adós, mind a hitelező jogi képviselője útján elektronikusan köteles benyújtani. A hitelező a 200.000,- Ft-ot el nem érő követelését felszámolási eljárás útján nem érvényesítheti.

Amennyiben az adós saját maga ellen kéri a felszámolást, részletes nyilatkozatot kell tennie adósságairól, hitelezőiről, pénzügyi számláiról, a tulajdonát képező ingatlanokról, de még arról is, hogy rendelkezik-e például koncessziós szerződéssel. Igazolni kell, hogy a kérelem benyújtásához a legfőbb szerv (közkereseti és betéti társaság esetén a tagok gyűlése, kft-nél a taggyűlés, vagy az alapító, részvénytársaságnál a közgyűlés, vagy egyszemélyes zrt esetében az alapító) hozzájárult, megtörtént a munkavállalók, illetve a Munka Törvénykönyvében meghatározott szakszervezetek, illetve az üzemi tanács tájékoztatása, csatolni kell a 3 hónapnál nem régebbi éves beszámolót, vagy közbenső mérleget, és az adós vezetőjének (ügyvezető, igazgatóság, vezérigazgató) nyilatkoznia kell arról, hogy a mérleg az adós vagyoni helyzetéről valós, és megbízható

Frissítve: 2020.08.31.

képet ad, és arról is, hogy a beszámoló, vagy a közbenő mérleg elfogadása óta az adós vagyoni helyzetében történt-e, és ha igen, milyen lényeges változás. A hitelezők, és követeléseik felsorolása mellett külön meg kell jelölni, hogy van-e olyan követelés, amelyet az adós vitat (ez értelemszerűen elsősorban a peresített követeléseket jelenti, tehát amikor a hitelező már meg is indította a peres eljárást az adóssal szemben), és külön jelölni kell azt, ha a hitelező követelése jelzálogjoggal, vagy más módon biztosított.

Ennél egyszerűbb az eljárás kezdeményezése, ha azt hitelező teszi meg. Ebben az esetben a hitelezőnek csupán a követelését, illetve annak lejárt voltát kell az előbbieket szerint igazolnia. Az illetékes törvényszék ilyenkor a kérelmet, és mellékleteit kézbesíti az adósnak, akinek 8 napja van arra, hogy a kérelemről nyilatkozzon. Ha az adós elismeri a hitelező kérelme megalapozott voltát, kérhet a bíróságtól 45 napra fizetési haladékot a tartozás kiegyenlítése érdekében. Fontos tudni, hogy ebben az esetben a hitelező minden követelését ki kell egyenlíteni, tehát nem csupán a tőketartozást, hanem ha volt ilyen hitelezői igény, úgy annak kamatait is, a jogi képvisellel felmerülő ügyvédi munkadíjat, és az eljárás jelenlegi, és a hitelező által

Frissítve: 2020.08.31.

megfizetendő 80.000,- Ft illetéket, illetve a 25.000,- Ft közzétételi díjat. Amennyiben az adós a követelést nem ismeri el, a bíróság az iratok alapján dönt a kérelem megalapozottsága, vagy alaptalan volta felől. A bíróságnak elsősorban az adós fizetéseképtelenségét kell megállapítania, és csak ha ez megállapítható, kerülhet sor ezzel egyidejűleg a felszámolás elrendelésére is. Amennyiben az adós a kérelemre nem tesz nyilatkozatot, a bíróság ezt a törvény előírásainak megfelelően úgy tekinti, hogy elismeri a fizetéseképtelenséget az adós.

A hitelező a kérelem benyújtásával egyidejűleg – és annak elbírálásáig is – kérheti, hogy a bíróság ideiglenes vagyonfelügyelőt rendeljen ki az adós gazdálkodásának felügyeletére a felszámolói névjegyzékből. Mielőtt a bíróság ebben döntene, az adóst meghallgatja. Ha kirendeli a felszámolóok közül az ideiglenes vagyonfelügyelőt a bíróság – a vagyonfelügyelő díját, amely 400.000,- Ft általános forgalmi adó nélkül, a hitelezőnek meg kell előlegeznie -, úgy ettől kezdődően az adós csak az ideiglenes vagyonfelügyelő jóváhagyásával, ellenjegyzésével köthet a rendes gazdálkodás körét meghaladó szerződést, tehet más jognyilatkozatot, és a már megkötött szerződések alapján is az adós teljesítéséhez

Frissítve: 2020.08.31.

a vagyonfelügyelő engedélye szükséges. Az ideiglenes vagyonfelügyelő ebben az esetben a hitelezői érdekek védelmének szem előtt tartásával figyelemmel kíséri az adós tevékenységét, betekinthez irataiba, számláiba, az adós vezetőjétől bármilyen kérdésben felvilágosítást kérhet, az adós bármely vagyontárgyát átvizsgálhatja, és az adós valamennyi helyiségébe az adós engedélye nélkül is beléphet. Az adós vezetője, illetve vezetői kötelesek együttműködni az ideiglenes vagyonfelügyelővel.

Ha a bíróság megállapítja az adós fizetéseképtelenségét, és elrendeli a felszámolását, kirendeli a felszámolót egy külön elektronikus, véletlenszerű kiválasztási rendszer segítségével. A felszámoló mindig gazdasági társaság, de csak olyan gazdasági társaság lehet, amely szerepel a felszámolók névjegyzékében. Ez egy zárt, maximált létszámú lista, amelyre külön eljárás során, pályázat útján lehet felkerülni. Ha a felszámoló megkapta a bíróságtól a kijelölést, nyilatkoznia kell, hogy áll-e fenn velük szemben kizárási ok, illetve ki kell jelölnie azt a felszámolóbiztost, aki majd ténylegesen lefolytatja, és irányítja a felszámolási eljárást. A felszámoló kijelölésével, kizárási okaival, a felszámoló esetleges felmentésével kapcsolatos eljárást a Cstv. 27/A. §.

Frissítve: 2020.08.31.

rendelkezései tartalmazzák (lásd az internetes közzétételben 1. számú mellékletként).

Amennyiben jogerős a fizetéseképtelenség megállapítása, és a felszámolás elrendelése, illetve visszaérkezett a bírósághoz a kijelölt felszámoló szervezet nyilatkozata a felszámolóbiztos adataival, a bíróság a Céglönlönyben közzéteszi a döntés kivonatát, azaz azt a tényt, hogy milyen ügyszámon, melyik bíróság részéről történt meg a felszámolás elrendelése, melyik a felszámoló szervezet, ki a felszámolóbiztos, és felhívja a hitelezőket, hogy a közzétételtől számított 40 napon belül követeléseiket a felszámolónak jelentsék be. Közzéteszi annak az elkülönített számlának a számát, amelyre a hitelezőknek a nyilvántartási díjat be kell fizetniük. A hitelezők követelését ugyanis a felszámoló akkor veszi nyilvántartásba, ha a hitelező igazolja, hogy követelése 1 %-ának megfelelő összeget, legalább 5.000,- Ft-ot, legfeljebb 200.000,- Ft-ot erre az elkülönített számlára megfizetett. Az ezen a számlán szereplő összeg az, ami biztosítja, hogy az adós vagyontalansága esetén is a felszámoló a törvény szerinti minimális díjazását megkaphassa.

A hitelezőnek a követelését legkésőbb a felszámolást elrendelő végzés közzétételétől számított 180 napon belül

Frissítve: 2020.08.31.

kell a felszámolónál bejelentenie, ezután a hitelező követelését elveszti, mert ez jogvesztő határidő. A 40 napnak azért van jelentősége, mert a felszámoló először a 40 napon belül bejelentett, és visszaigazolt hitelezői igényeket fizetheti ki az adós vagyonából, és csak ha maradt vagyon, akkor kerülhet sor a 40 napon túl, de 180 napon belül bejelentett hitelezői igények esetleges kielégítésére. A gyakorlatban állítható, hogy ez utóbbi kielégítési időszak esélytelen a követelése akár részbeni megtérülésére.

II. A felszámolás folyamata, az adós kötelezettségei

Mielőtt a felszámolás folyamatáról beszélnénk, szükséges megemlítenünk, hogy a felszámolás elrendelésével az adós vezetőjét különböző kötelezettségek fogják terhelni. 30 napon belül a felszámolást megelőző napra el kell készítenie a záróleltárt, az éves beszámolót (ez együttesen a tevékenységet lezáró mérleg), illetve adóbevallást kell készítenie, az iratokat a felszámolónak át kell adnia, a nem selejtezhető iratokról iratjegyzéket kell készítenie, nyilatkoznia kell a környezetvédelmi terhekről, károsodásról,

a felszámolónak részletes tájékoztatást kell adnia a társaság ügyeiről. Ha e kötelezettségeinek nem tesz eleget, a felszámolás kezdő időpontját megelőző évben felvett valamennyi bevételének 50 %-áig, illetve ha ez nem állapítható meg, 2.000.000,- Ft-ig terjedő pénzbírsággal sújtható.

Itt kell megemlítenünk azt is, hogy maga a felszámoló is, de bármelyik hitelező is keresetet terjeszthet elő az adós vezetőjével, illetve olyan tagjával szemben, aki irányító befolyással bírt a társaságnál, és kérheti annak megállapítását, hogy a felszámolási helyzet bekövetkeztét követően a beperelt személy, vagy személyek nem a hitelezői érdekek elsődlegessége alapján látták el a vezetői, illetve irányítói feladatokat, és ennek következtében a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése megghiúsult, vagy elmulasztották a környezeti terhek rendezését. Az ezzel kapcsolatos részletes szabályozást a Cstv. 33/A. § tartalmazza (lásd az internetes közzététel 2. számú mellékletében).

III. Mít jelent a „fa”?

Frissítve: 2020.08.31.

A felszámolás kezdő időpontjától kezdődően az adós vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot kizárólag a felszámoló tehet, és ettől az időponttól kezdődően az adós cég nevét az „fa” toldattal együtt kell használni, mert ez jelzi mindenki számára, hogy az adós felszámolás alatt áll. A felszámolás kezdő időpontjától lényegében a tulajdonosoknak minden, a társasággal kapcsolatos joga megszűnik, kivéve a cégjogi jogosultságokat, azaz a tagok a társaságot még a felszámolás alatt is eladhatják, egymás között is átrendezhetik a tulajdonjogi viszonyokat, megkísérelhetik egyezséggel rendezni a felszámolás alatt álló adós helyzetét, tőkét pótolhatnak, stb., azonban vagyoni jellegű kérdésekben semmiféle döntési lehetőséggel nem rendelkezhetnek. Tulajdonosként kérhetnek felvilágosítást a felszámolótól a felszámolás helyzetéről, de a felszámolót nem irányíthatják, utasíthatják. Amennyiben a tulajdonosok taggyűlést tartanak, az ezzel kapcsolatos költségeket nekik kell fedezniük, ha a cégjogi rendelkezések szerint bármit közzé kell tenni a Céglőnyben, vagy a Cégbíróságnak be kell jelenteni, az ezzel kapcsolatos költségeket is a tagoknak kell fedezniük. A felszámoló azonban a cégjogi eljárásra

Frissítve: 2020.08.31.

köteles azt a jogi képviselőt meghatalmazni – a cégjogi eljárásokban ugyanis kötelező úgyszintén, mint a felszámolási eljárásokban a jogi képviselőt -, akit a tagok választanak, meghatalmazását a felszámoló alá kell írnia.

A felszámolási eljárás megindulásával az adós valamennyi kötelezettsége lejárttá válik, tehát minden hitelező jogosult ezzel a nappal a követelését lejárt követelésként a felszámolóknak bejelenteni. Nem ad tehát felmentést a későbbi bejelentésre az a tény, hogy eredendően a hitelező követelése a felszámolási eljárás elrendelését követően jár csupán le, a 40 napos bejelentési határidőt nem ettől, hanem a felszámolási eljárás közzététele napjától kell számítani.

A felszámoló az adós gazdálkodó szervezet helyzetét felméri, követeléseit behajtja, vagyont értékesíti, majd ezt követően lezárja a felszámolási eljárást.

Első lépésként a vagyon felmérését követően és a hitelezők bejelentett hitelezői igényének elbírálását követően a felszámoló összehívja a hitelezők értekezletét, és a hitelezőkkel ismerteti az eljárás addigi adatait. Ismertetni kell tehát a felmért vagyont, külön jelezni kell a követeléseket, és természetesen a hitelezők részére a hitelezői listát is rendelkezésre kell bocsátani. Ebben a hitelezői listában

jeleznie kell a felszámolónak, hogy melyik hitelező milyen kategóriában, milyen összegű igényt jelentett be, és azt is, hogy a felszámoló ezeket az igényeket visszaigazolta-e, vagy vitatja.

Abban az esetben ugyanis, ha a hitelező nem tudja megfelelően bizonyítani a felszámoló részére követelésének jogalapját és összezszerűségét, és ez az adós számviteli irataiból sem állapítható meg, a felszámoló – ha ennek indoka van – a hitelezőt az igény kiegészítésére hívja fel, illetve ha erre nincs lehetőség, vagy a hitelező követelésének alátámasztására további dokumentumokat nem tud csatolni, a felszámoló el kell, hogy utasítsa a hitelezői igényt. A felszámoló ugyanis a Cstv. 54. § rendelkezéseinek megfelelően a polgári jogból ismert jó gazda gondosságával köteles felszámolói feladatait ellátni, ami annyit jelent, hogy elsősorban a hitelezők érdekét figyelembe véve azt kell elérnie, hogy a hitelezők rendelkezésére, követeléseik kielégítésére minél nagyobb mértékű vagyon álljon a rendelkezésre. Ezért a megalapozatlan, vagy a megalapozatlannak tűnő hitelezői igényeket a felszámolónak el kell utasítani. Abban az esetben, ha a hitelező ezzel nem

Frissítve: 2020.08.31.

ért egyet, a felszámolást elrendelő bíróság dönt a hitelezői kifogás tárgyában.

A besorolásnak azért is jelentős a szerepe, mert ennek alapján, kategóriánként történik a hitelezők követelése kiegyenlítése, és akkor lehet csupán – a később jelzendeők privilegizált követelés kivételével – továbbmenni a következő kategóriára, ha az előző kategória kielégítése teljes körűen megtörtént. Elsősorban a felszámolás költségeit kell kiegyenlíteni, majd a zálogjoggal biztosított követeléseket, ezután a tartásdíjat, életjáradékot, kártérítési járadékot, stb. A jogszabály szövegét az internetes közzététel 4. számú melléklete tartalmazza.

A hitelezői értekezleten a hitelezőknek lehetőségük van hitelezői választmány választására, ebben az esetben a hitelezői választmány tartja a továbbiakban a kapcsolatot a felszámolóval, nem pedig az egyes hitelezők.

A Cstv. 40. §-a a felszámoló részére a követelések behajtása körében egy speciális lehetőséget nyújt, a felszámoló ugyanis – egyébként bármelyik hitelező is – érvénytelenségi pert indíthat, az adós által még a felszámolási eljárás megkezdését megelőzően kötött szerződéseket különböző jogcímenek megtámadhatja. Ennek határideje a megtámadási jogcímtől

Frissítve: 2020.08.31.

függően egyrészt a tudomást szerzéstől számított 120 nap, de legfeljebb a felszámolást elrendelő végzés közzétételétől számított egy éves jogvesztő határidő, ami mindegyik jogcímre vonatkozik, másrészt a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző három éven belül és azt követően megkötött szerződéseket lehet megtámadni.

Hivatkozhat arra, hogy a szerződés például a hitelezők kijátszására irányult, és ez a szerződés az adós vagyonát csökkentette, de hivatkozhat arra is, hogy az adós vagyonából ingyenes elidegenítés történt, vagy ingyenes kötelezettségvállalás, de arra is, hogy harmadik személy javára feltűnően aránytalan értékkülönbözettel került megkötésre a visszterhes – ellenérték fejében megkötött – jogügylet. Megtámadhatja a felszámoló azon szerződéseket is, amelyek egy hitelező előnybe részesítését jelentik. Ha a bíróság a felszámoló keresetének helyt ad, a Polgári Törvénykönyv (jelenleg a hatályos Ptk. 2013. évi V. Tv.) rendelkezései közül az értéktelen szerződésekre vonatkozó rendelkezéseket alkalmazza. A hitelező ennek alapján érvénytelenség címén kérheti az eredeti állapot helyreállítását, a vagyontárgy, amire a szerződés megkötésre

került, visszajuttatását az adós vagyónába. A Ptk. általános szabályai szerint ilyen esetben egyébként kölcsönös szolgáltatásokat rendel el a bíróság, tehát az adós köteles adott esetben a megkapott vételárat visszafizetni, a felszámolási eljárás speciális, sajátos szabályai szerint azonban a visszafizetendő összeg csupán hitelezői igényként vehető figyelembe, és a Cstv. rendelkezései szerint elégíthető ki, nem pedig a vagyontárgy adós részére történő visszajuttatásával egyidejűleg.

A Cstv. rendelkezéseket tartalmaz arra is, hogy bizonyos esetekben az adósnak saját tulajdonosával, vagy ügyvezetőjének hozzátartozójával, vagy tisztségviselőjével kötött szerződésénél az eljáró bíróságnak a szerződés megkötés kori rosszhiszeműséget, illetve az ingyenességet vélelmeznie kell, tehát a szerződő partner köteles bizonyítani, hogy jóhiszeműen járt el, nem tudott az adós felszámolással fenyegető helyzetéről, és a szerződés nem volt ingyenes. Az ezzel kapcsolatos részletszabályokat a Cstv. 40. § tartalmazza (lásd az internetes közzététel 3. számú mellékletében).

Mint már említettük, a tulajdonosoknak lehetőségük van arra, hogy a felszámolási eljárás során is gyakorolhassák

tulajdonosi jogait annyiban, hogy megkísérelhetik egyezség létrehozását a hitelezőkkel. Ebben az esetben a hitelezői igényeket a kielégítési sorrend szerint kell figyelembe venni, kategóriákba besorolni a Cstv. ugyanis meghatározza, hogy milyen követelések milyen sorrendben kerülnek kiegyenlítésre. Ez - már említettük - a Cstv. 57. § - ában található (lásd az internetes közzététel 4. számú mellékletében).